

Ärende: VN/13333/2025

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning och till lagar som har samband med den (påbyggnadsundervisning för förberedande undervisning och finansiering av morgon- och eftermiddagsverksamhet)

Lausunnonantajan lausunto

Vad anser ni om påbyggnadsundervisningen för förberedande undervisning som ordnas inom den grundläggande utbildningen?

Förberedande undervisning

Folktinget ser det som positivt att en möjlighet till förlängning av den förberedande undervisningen föreslås. Den förberedande undervisningen är en viktig del av integrationsstigen och skapar förutsättningar för en lyckad skolgång och språkinläring. För många elever är den förberedande undervisningen idag för kort när den endast är ett år. Att under ett år lära sig ett nytt språk, svenska eller finska, och samtidigt anpassa sig till en ny skola är mycket krävande. Otillräckliga språkkunskaper i svenska eller finska leder till en mer utmanande skolgång och kan i värsta fall skapa sämre förutsättningar för resten av livet.

Enligt lagförslaget skulle endast utlandsfödda i framtiden få ta del av den förberedande undervisningen. Folktinget ser detta som problematiskt, också personer födda i Finland men med annan kulturell bakgrund kan behöva få ta del av den förberedande undervisningen för att uppnå de behövliga språkkunskaperna.

Enligt Folktinget är det viktigt att ta i beaktande elevens individuella behov i ordnandet av förberedande undervisning för att eleven ska kunna dra så stor nytta av den förberedande undervisningen som möjligt. Eleverna som behöver förberedande undervisning på svenska är ofta färre och det finns en risk för att olika åldersgrupper deltar i samma undervisning, även om behoven åldersgrupperna emellan varierar stort, vilket försvårar språkinläringen.

Ett av regeringsprogrammets mål är att 5 – 10 procent av invandrarna ska integreras på svenska i framtiden. För att detta ska lyckas bör också den förberedande undervisningen utvecklas på svenska. Många kommuner idag erbjuder inte förberedande undervisning på svenska, vilket utgör ett hinder för skolan att ta emot elever med invandrarbakgrund. Folktinget ser det som naturligt att kommunerna vid behov kunde samarbeta över kommungränserna kring den förberedande undervisningen på svenska för att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för att bygga upp den förberedande undervisningen på svenska.

Språkmedveten undervisning

Frågan om språkmedveten undervisning är en väsentlig fråga enligt Folktinget. Det är viktigt att hela skolan är involverad i integrationsprocessen och språkinläringen. Ansvar för integrationen och språkinläringen ska inte bäras av enstaka lärare, vilket också betonas i propositionen.

För tillfället utbildas lärare som undervisar i svenska som andraspråk endast vid Helsingfors universitet. Utbildningen finansieras idag huvudsakligen via privata medel och är tidsbunden. Förutsättningarna för utbildningen är alltså inte de samma som för utbildningen av lärare som undervisar i finska som andraspråk. Folktinget ser det som viktigt att utbildningen upprätthålls och utvecklas på lika villkor som utbildningen för lärare som undervisar finska som andraspråk eftersom undervisning i svenska som andraspråk underlättar integrationsprocessen för många.

Folktinget framhåller att lärarna behöver kontinuerlig fortbildning för att lyckas i sitt (integrations)uppdrag. Anslagen för lärarfortbildning har skurits ner och det är oklart hur lärarfortbildningen ska finansieras i framtiden. Om fortbildningsuppgiften faller på kommunerna bör man beakta att kommunerna har olika förutsättningar att både ordna och finansiera lärarfortbildningar. Det här kan leda till att kvaliteten på fortbildningen lider och att tillgången på fortbildning blir beroende av externa finansiärer och tillfälliga projektanslag. Hur garantera invandrareleverna en jämlik utbildning om man inte kan trygga en jämlik kvalitet på den undervisande personalens fortbildning?

Folktinget vill samtidigt betona att undervisning i svenska eller finska som andraspråk inte får ses som en lösning som passar alla. Elever med invandrabakgrund vittnar om att de automatiskt slussas in på svenska eller finska som andraspråk, oavsett elevens kompetens. Om eleven har tillräckliga kunskaper för att delta i modersmålsundervisningen i svenska eller finska bör detta givetvis vara det första alternativet. En viktig fråga är också elevens rätt till undervisning i det andra nationalspråket. Kunskaper i nationalspråken är viktiga i arbetslivet och eleven bör förstå vilka möjligheter som fråntas eleven om eleven inte har kunskaper i både finska och svenska.

Anser ni att påbyggnadsundervisningen för förberedande undervisning som ordnas inom den grundläggande utbildningen behövs?

Ja, se rutan ovan.

Är finansieringslösningen för påbyggnadsundervisningen för förberedande undervisning som ordnas inom den grundläggande utbildningen fungerande?

-

Har ni något att yttra om den del av propositionen som gäller höjning av avgifterna för morgon- och eftermiddagsverksamhet?

-

Har ni något att yttra om den del av propositionen som gäller indexbestämmelsen om avgifterna för morgon- och eftermiddagsverksamhet?

-

Har ni något annat att yttra om utkastet till proposition (t.ex. om konsekvensbedömningarna)?

-

Grundström Camilla
Svenska Finlands folkting